

Oceněny nejlepší vědecké výsledky

Slavnostní vyhlášení mimořádných výsledků výzkumu a experimentálního vývoje a předání ocenění v rámci již tradiční soutěže o ceny ministra se uskutečnilo minulý týden na střeše Národního zemědělského muzea v Praze. Ocenění byla udělena ve dvou kategoriích, a to Cena ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky, jejímž cílem je podpořit a ocenit výzkumné aktivity vědců do 35 let. Druhou byla Cena ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu a experimentálního vývoje. Ocenění v obou kategoriích předal ministr zemědělství Miroslav Toman společně s předsedou České akademie zemědělských věd Janem Nedělníkem.

Zuzana Fialová

Hodnotící komise vybrala a ministr zemědělství schválil v každé soutěži první tři místa a navíc bylo v každé soutěži uděleno jedno Uznání ministra zemědělství a předsedy ČAZV za kvalitní dosažené výsledky.

První místo v rámci Ceny ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky za rok 2020 obdržela Tereza Kubalová z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v. v. i., za odborný materiál Kontakt s dospělou slepicí ovlivňuje vývoj střevní mikrobioty u čerstvě vylíhlých kuřat. Studie sleduje vývoj střevní mikrobioty u čerstvě vylíhlých kuřat v závislosti na přítomnosti dospělé slepice. Ta totiž napomáhá rychlejšímu vývoji střevní mikrobioty kuřat a tím vede ke zvýšení jejich odolnosti před infekcí salmonelou. Při bližším pozorování bylo zjištěno, že pouze některé skupiny bakterií se přenáší a ná-

Ministr zemědělství Miroslav Toman a předseda České akademie věd Jan Nedělník předali vědcům ceny za mimořádné výsledky výzkumu a vývoje
Foto Zuzana Fialová

sledně kolonizují střevo kuřat. Výsledky této studie mají velký přínos při vývoji nové generace probiotik pro drůbež.

Pomyslné stříbro získal Jan Cukor z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., za studii Potvrzený kanibalismus u prasat divokých a jeho možná role v přenosu afrického moru prasat. Jejím cílem bylo

ověřit možnost šíření viru afrického moru prasat těly uhynulých jedinců divokých prasat. Chování zvěře bylo monitorováno fotopastmi. V 81 procentech byl prokázán rizikový přímý kontakt zdravých jedinců s kadávery. V 9,8 procenta byl recentně a vůbec poprvé popsán kanibalismus uhynulých jedinců. Výsledky zdůrazňují možnost přenosu

nemoci těly uhynulých jedinců a nutnost odstraňování kadáverů z prostředí.

Třetí místo získal Jakub Černý z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., za práci zabývající se různými metodami pro přesné stanovení indexu listové plochy (LAI), který patří mezi klíčové meteorologické proměnné a popisuje

množství asimilačního aparátu v ekosystému. LAI slouží jako styčná plocha mezi vegetací a atmosférou, kde probíhá řada fyziologických procesů, včetně fotosyntézy. Proto parametr LAI vstupuje do mnoha modelů uhlíkového cyklu, koloběhu vody, toků energie a lze jej použít pro objektivní hodnocení zdravotního stavu lesních porostů.

Uznání ministra zemědělství a předsedy ČAZV za kvalitní dosažené výsledky si odnesl Martin Kunc z Masarykovy univerzity za recenzovaný odborný článek Rok včely medonosné se zaměřením na její fyziologii a imunitu: Hledání biochemických znaků dlouhověkosti. Pro náležitou péči o včelstvo je podle něj klíčové rozlišení krátkověké a dlouhověké populace včel v úle. Na základě těchto vědomostí může včelař přizpůsobit svoji péči přímo daným potřebám včelstva. Rozlišení populace však není možné na základě vnějších znaků. V odborném článku autoři navrhuji využít několik fyziologických a imunitních parametrů. Toto stanovení je aplikovatelné i v běžné včelařské praxi a díky němu může včelař odhadnout rizika a omezit ztráty včel během zimního období.

První místo v rámci Ceny ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek za rok 2020 si odnesl Radko Loučka z Výzkumného ústavu živočišné výroby, v. v. i., za certifikovanou metodiku Měření ztrát silážováním. Metodika obsahuje nové poznatky pro zlepšení efektivity výroby siláží, které jsou hlavní součástí krmných dávek hospodářských zvířat, kdy je potřeba znát skutečné ztráty sušiny či organické hmoty vzniklé v rámci celé technologie silážování od sklizně píce až po její zkrmení zvířaty. Ztráty se většinou pouze odhadují, což je nedostačující. V metodice jsou popsány metody zjištění ztrát: prostým vážením, doplněným analýzou sušiny, využitím pytle zahrabaného do silážované hmoty a analýzou popelovin.

Jiří Novák z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., si odnesl druhé místo za certifikovanou metodiku Tvorba směsi s douglaskou. Douglaska tisolistá patří ve střední Evropě mezi úspěšně introdukované dřeviny, které mohou i v ČR pomoci plnit očekávané funkce lesa, vč. funkce produkční, a to zejména jako součást směsi s domácimi dřevinami. Metodika poskytuje uživateli pěstební postupy pro tvorbu takovýchto funkčních směsí s cílovým zastoupením douglasky do 20 procent. Doporučení zohledňují produkční a ekologické možnosti douglasky diferencovaně podle podmínek jednotlivých cílových hospodářských souborů.

Třetí místo patřilo Václavu Mayerovi z Výzkumného ústavu zemědělské techniky, v. v. i., za metodiku Doporučené technologie pro efektivní využití vody při pěstování brambor v podmínkách sucha a výkyvů počasí. Metodika obsahuje obecné i výzkumně ověřené poznatky a doporučení pro pěstování brambor v podmínkách sucha a výkyvů počasí, včetně technologií pro efektivní využití vody. Tyto postupy jsou založeny na velmi úsporném a cíleném dávkování závlahové vody a případně i kapalných hnojiv do půdy, které umožňuje pouze zavlažování kořenů rostlin a jejich okolí a zamezuje úniku hnojiv do povrchových a podzemních vod. Metodika obsahuje přehled technických zařízení a strojů pro zakládání a využití kapkové závlahy a ekonomické vyhodnocení použitých technologií.

Uznání ministra zemědělství a předsedy ČAZV za kvalitní dosažené výsledky náleželo Gudrunu Illmannovi z Výzkumného ústavu živočišné výroby, v. v. i., za porodní kotec pro prasnice, který umožňuje snadnou i bezpečnou práci ošetřovatelům a zajišťuje pohodlný a bezpečný pohyb zvířatům v kotci. Navíc, selata i prasnice mají své oddělené části, přičemž selata mohou volně pobíhat v celém prostoru kotce, což vše zlepšuje pohodu zvířat. Pohyb prasnice je omezen pouze na nezbytně nutnou dobu. ■